

Gregor Wroblewski

Juan Castillo

”Fragmentos”

Juan Castillo är sedan två decennier bosatt i Sverige men inte uppmärksammas efter förtjänst. När han deltar i internationella biennaler är det som ”chilensk konstnär” eftersom den svenska offentligheten fortfarande inte kan hantera ”utlänningar” i konsten. Han föddes 1952 och växte upp i norra Chile i Atacamaöknens månlandskap. Juan genomförde en klassresa från barndomshemmet i ett salpeterdagbrott, Saliteria Pedro de Valdivia, till arkitektstudier och konstutbildning på Escuela de Arquitectura y Diseño de la Universidad Católica de Valparaíso. Skolan är sedan 50-talet den viktigaste kreativa miljön i den chilenska konsten där lärare som Alberto Cruz (arkitekt) och Godofredo Iommi (poet, 1917-2001) inspirerat genom den poetiska samhällsvisionen ”Amereida” och det utopiska stadsbygget vid havet nära Valparaíso - Ciudad Abierta de Ritoque. Staden är samtidigt en integrerad del av arkitekturskolans pedagogik.

1973 genomfördes militärkuppen och mordet på president Allende. Efter några år återhämtar sig det radikala kulturlivet och kritikern Nelly Richard kallar generationen ”La Escena de Avanzada”. Konceptualism, installationer, foto, film och aktioner blev arbetsredskap i en censurerad verklighet och internationella influenser omformas av den lokala situationen. Ungefär samtidigt som La Movida samlar motkulturen i Spanien visar Ronald Kay en utställning med Fluxusveteranen Wolf Vostell i Santiago de Chile 1977 och Juan Castillo inleder en flerårig kontakt med Vostell. 1979 bildar Castillo Colectivo Acciones de Arte (CADA) tillsammans med konstnären Lotty Rosenfeldt, författarinnan Diamela Eltit, poeten Raúl Zurita och sociologen Fernando Balcells. Gruppen ägnade sig åt politiskt-sociala konstprojekt i Santiago. 1981 gör curatorn Barbara London MOMAs första presentation av

Latinamerikansk video i New York och CADA är med. Gruppen har på senare år framhållits som ett av de viktigaste fenomenen i chilensk modern konsthistoria bl.a. i utställningen ”Pie de pagina” hösten 06 på Museo de Artes Visuales i Santiago och på Musée des Beaux-Arts i Nantes 2004.

1981 lämnar Alfredo Jaar Chile och rapporterar från New York till sina kolleger: res inte till Europa, kom hit ! Men 1982 sammanställer Nelly Richard en bredare presentation av chilenska konstnärer för den 12:e Parisbiennalen - Castillo var med och blev kvar i Europa. 1986 kom han till Sverige. 1987 gör han sin första utställning i Stockholm - ”Cruz del Sur” på Kulturhuset. Sedan följer år av konstnärlig exil som egentligen handlar om ointresse i det svenska konstlivet att höra långväga berättelser. Under senare år

har Juan Castillo deltagit på Biennalerna i Buenos Aires (2002) och Havanna (2003) och The South Project i Auckland, Nya Zeeland (2006) och är just nu aktuell på grupputställningen "Sights for now" på Passagen i Linköping. I mars visar Centro Juan Ismael på den kanariska ön Fuerteventura ett verk av Castillo och till hösten deltar han i biennalen för video och nya media i Santiago de Chile.

I Atacama står solen i zenit i december. Där är salpeterfabriker världsarvsmonument i en glödhet dystopi. Juan Castillos installationer är som katakomber i dessa övergivna ökengruvor för smärtsamma minnen där han besvärjer frånvaro, utanförskap och underläge. Hans projekt i Santiagos förorter och på Nya Zeelands gator är samarbeten för upprättelse och civilt motstånd. Med "Whispering important things" har Jean Ploteau från Candyland-HAP inbjudit några curatorer/konstnärer att göra varsin utställning i Annex Hospitalis, en modell i skala 1:10 av Danvikens Hospital och Juan Castillo är en av de inbjudna. Anstalten vid Danvikstull är idag en k-märkt ruin över samhälleligt våld och särskiljande av psykiskt sjuka. I modellens begränsade format koncentrerar han ett centralt tema i "Amereida" och Ciudad Abiertas idévärld: ordet tar plats och arkitekturen ger formen. Genom små monitorer fyller konstnären modellen av hospitalet med levande människors fria tankar i en befrielseakt. Arkitekturen börjar som en skapelseberättelse med Ordet.

Gregor Wroblewski, curator